

SZERKESZTŐSÉG
és
KIADÓ HIVATAL

hová a dolgozatok
és előfizetési pénzek
küldendők:

Kolozsvár, Ref. Theologia
2. számú lakás.

VASÁRNAP

KÉPES CSALÁDI HETI UJSÁG.

AZ ERDÉLYI EV. REF. EGYHAZKERÜLET «EGYHÁZI
ÉRTEKEZLET»-E TÁMOGATÁSÁVAL

SZERKESZTIK:

NAGY KÁROLY, VAJDA FERENCZ,

ref. theol. tanár, felelős szerkesztő. sz.-lónai pap, főmunkatárs.

Megjelenik minden vasárnap egy íven.

Előfizetési ár:

Egy évre . . . 4 korona Negyedévre . . . 1 korona.
Félévre . . . 2 korona. Egy szám ára . 10 fillér.

A negyedév végén.

(B.) *Aprilis 1-vel elteltik egy negyedév ismét munkásságunkból. Dolgoztunk, fáradtunk, hogy a „Vasárnap” olvasóinak hasznos, lélekemelő, a ref. hitvallás igazságait terjesztő lapot adhassunk. Anyagi javakkal nem dicsekedünk mi és még sem panaszkodunk. Főczélunk az volt mindig! legalább annyi jövedelme legyen lapunknak, mennyi a kiadásra szükséges. A „Vasárnap” munkatársai — sajnos! — nem élvezhetnek „tisztelet díjacska” sem. És ezek le is mondanak ezután is a fizetésről, megelegednek ama dicsőséggel, mit munkásságokkal az olvasó közönség részéről szereznek. A lelkiismeret nyugalma, a hű és pontos munka teljesítéséért, a legszébb fizetés, a legnemesebb jutalom . . . De a „Vasárnap” kiadása, expedíálása, képek hozatása stb.: nagy anyagi áldozatokkal jár. Szívesen kérjük tehát a „Vasárnap” olvasóit, járuljanak hozzá csekély előfizetési díjaikkal a kiadási költségek fedezéséhez! Kérjük különösen azokat, kik 1 koronát fizettek be eddig, kiknek márczius végével előfizetésük már lejár, siessenek azt megújítani, s küldjenek be a „Vasárnap” szerkesztőségének: egész évre: 4 koronát, fél-évre: 2 koronát és egy negyed-évre: 1 koronát. Aztán igyekezzenek mindenki legalább 2 új előfizetőt szerezni, hogy a „Vasárnap” zászlója alá minél*

több előfizető seregéljen. össze a következő negyed években. Előre kitartással! hiszen nemes dolgot munkálunk: ref. hiveink lelki, szellemi boldogulásának előmozdítását, az evangélium terjesztését. Segítsetek ebben kedves olvasók, hiszen oly nagy szükség van erre; körülöttünk dul-ful az ellenség különböző fajtája és megszámlálhatatlan sokasága szedi áldozatait nap-nap után: az idő is oly gonosz! Lélek emelő, hiterősítő olvasmányra nekünk nagy szükségünk van!

A «Vasárnap» szerkesztősége.

Márczius 15.

Ötvennégy esztendeje immár, hogy a magyar nemzet ujból szabad lett. Kicsoda emlékszik még arra a napra: 1848 márczius 15-re, melyen a magyar szabadság szikrája kipattant? A nagyok, a hősök, a honvédek, kik a szabadságharcban részt vettek, már nagyon megritkultak. A kik életben vannak, azok még élszóval mondhatják el az unokáknak a dicső napok történetét. Azonban, nemsokára ők is elhullanak, de azért a 48 iki dicső napok emlékezete nem mulik el soha. Minél inkább távolodunk az időben 1848-tól: annál erősebben ujul meg lelkünkben az eszme, melyért a hősök küzdöttek. Mert nem önczélért, nem öndicsőségért fogtak fegyvert, hanem az emberiségnek közös kincséért küzdöttek, a mely nélkül mi sem élhetünk. A szabadság, egyenlőség, testvériség minden időkorban éltető lelke volt az emberiségnek. E nélkül sem az egyén, sem a család, sem a polgári társadalom nem élhetett soha. A magyar nemzet 1848 előtt e drága kincseket

nélkülözte. Élete nem is volt élet, hanem csak vergődés, mint a rab madaré.

Végre szabad lett a magyar. Nagy küzdelmek, nehéz tusák árán nyerte vissza régi kincsét: szabadságát. Sok honvédnek piros vére festette meg ezért a termő földet. Isaszeg, Buda, Szeben, Piski, Héjjásfalva: regéket beszélnek ma is az unokáknak a harci dicsőségről, a magyar vitézségről. Borulj le azért, magyar népem és adj hála-t a magyarok Istenének, a ki megsegített, hogy szabadságodat, alkotmányodat visszanyerhetted. A távolság, az idő — ne vonjon fátyolt emlékezedre, hanem minden évben ujtsd meg elmédben, hogy 1848 márczius 15-én lett ismét szabad a magyar. E napon lett ismét polgár az elnyomott rabszolgából, testvér a jobbágyból, honfi a zsoldosból. E napon lett testvér a király a koldussal, az ur a földmivessel. Midőn a börtön ajtai fölnyilottak és *Táncsics* kiszabadul; a szabadság életető levegője százczrek szívébe hatolt be. Midőn a «Talpra magyar» *Petőfi* ajkairól elhangzik: milliók ajkán lesz szabad a szó, a beszéd, a gondolat, mely addig bilincsekbe volt verve. Midőn az első magyar felelős miniszterium megalakul: a követek Bécsből függetlenül hoznak törvényeket, s mindenik törvényczikkelybe a magyar nemzetnek, a népszabadságnak egy-egy ősi jogát foglalják bele.

Ah, nehéz lenne egyszerre elmondani, elősorolni a 48-iki dicső napok eredményét. Mi a sok közül csupán egyre mutatunk rá. *A politikai szabadság megteremtette a teljes vallás szabadságot is.* Mihelyt Bécs elnémult s az emberi jogok felszabadultak: azonnal háttérbe szorult a szűkeblű felekezeti érdek és törvénybe iktatták az általános vallás szabadságot. Mert az 1848: XX.

trvczikk nem csupán a protestáns vallás szabadságáról beszél. — arról hozott már elég törvényt — hanem beszél a hazában levő minden törvényesen bevett vallásfelekezetről és kimondja, hogy ezek között «tökéletes jogegyenlőség és egyenlőség állapittatik meg.» De nemcsak a lelki dolgokban állapít meg jogegyenlőséget, hanem az anyagi szükségéről is gondoskodik, midőn így szól: «Mind den bevett vallásfelekezet egyházi és iskolai szükségéi közálladalmi költségek által fedeztessenek.» Nagy vívmány, nagy eredmény volt ez az egyházi életre nézve. Akárcsak az állami életben a politikai szabadság!

Ma ötvennégy esztendő múlva, méltán számot vehetünk a helyzettel és kérdehetjük, hogy a mit 48 elvileg kimondott, törvénybe iktatott: abból mit valósított meg az utókor? Van-e, a felekezetek között, teljes jogegyenlőség ugy a lelkiekben, mint az anyagiakban? Fájdalom nincs. A mi diadalunk tehát még nem teljes. Az alap levan rakva. Itt-ott már az oszlopok is felemeltettek, de az épület még nincs tető alatt. Küzdenünk kell, míg a diadal teljes lesz.

A protestántismus minden időben ápoló dajkája volt a népszabadságnak, az emberi jogoknak és a haza függetlenségének. Nehéz időkben, igen sokszor, éppen mentsvárát képezte azoknak. A mi zászlónkon ma is: «Istenért, hazáért, szabadságért» — jelszavak állanak. De míg az állami életben teljes szabadságot és egyenlőséget nem nyertünk: a népek polgári szabadsága sem lehet teljes. A tiszta evangéliumot kell bevinni minden egyházba, s az állami élet minden munkálkodásába, mert csak ebben van az igazi szabadság. Csupán a Krisztus evangéliuma szabadithat meg minden testi és lelki iga alól. A magyar nemzet

TÁRCZA.

A kis istentagadó.

Van az unokánémnek egy gyönyörű két esztendő kis leánykája. Bodros szőke haja, pajkos bogár szeme, s az a kis gödör, pufók arcocskáján, olyan csókolni valóvá teszi ezt a mosolygó kis angyalt. Örökösen nevető, fecsegő kis szája van, pedig az a pajzán fényben csillogó két szem még beszédesebb, mint selypítő, akadozó nyelve. Két szokása van, amit mindig gyakorol: az utánzás és az ellenmondás. Ha szól, vagy tesz valamit, a nagyobbik testvére rögtön utána csinálja ennivaló ügyetlenséggel; ha mondanak valamit neki a szülői, hogy Erzsike, ezt meg ezt csináld, vagy ne csináld: felszegi angyali fejcskáját és szól mosolygós daczczal:

— Bizon nem! Csak azért is! Igen a csudát!

Ezt az utóbbi szólásmódot is a nagynamától tanulta el!

Nos, egyszer csak élém áll ez az apró jószág, nevető szeme még sokkal pajzánabban csillog, a kis szája mosolygásra van huzva, olyan rettentő pajkosan kandikál a szemembe, mosolygó

ajkain látszik, hogy valami nagyot készül mondani. Egyszer csak kivágja:

— Nem tudja az Isten! Nem bizon! Oh, hogy tudja a csudát! S kaczag rá olyan szivből, olyan édesen, mint aki valami nagyszerű dolgot mondott, s most szörnyen meg van önmagával elégedve.

Eleinte elbámultam. Mit beszél ez a gyermek? Hol tanulta ezt a beszédet? Itthon nem hallhatta senkitől, hát magától akkor, hogy találta ki?

De ő egyre hajtogatta tovább:

— Nem tudja, nem bizon; tudja a csudát!

Aztán elnevettem magam. Kitaláltam, hogy honnan szedte ezt a beszédet az én piczi hugom. Amint látta ő, hogy tetszik nekem, s kaczagok rajta, vérszemet kapott, s egyre jobban hajtogatta a mondókáját.

Eközben odajött az anyja is, s neki is rögtön előállott a tudományával. Az anyja megijedt, s kezdete inteni édes dorgálással.

— Erzsike, nem szabad ilyeneket beszélni. No, hallgass el.

De hát tudja is egy két esztendő gyermek, mi az engedelmesség! Most már csak azért is mondogatta, s nagyokat kaczagott utána csengő ezüst hangján.

igazán csak akkor lesz szabad, mikor nem embereknek, hanem a Krisztusnak lesz szolgája. Küzdjünk azért e szolgaságért, hogy szabadok lehessünk.

Székely Ferencz.

Márctzius tizenöt.

A rügybontó és a dalra költő
Szép márctzius minden évben eljő:
Vele együtt e várva-várt nagy nap,
Melynél nagyobb ninesen a magyarnak.
Csodás idők megmentett ihlete,
Szabadságunk varázs kikelete!

Gyorsan pereg az idő órája.
Évek tűnnek egymásután sorba;
Századoknak megszakad fonala,
De e napnak nem szűnik meg dala.
Szellős rózsza, érdős bérce kebele
E nagy napnak dalával van tele!

Zsongva-zsong az érzelmek tengerén
Mint a habok nagy Duna tükörén
Bármerre jársz földjén e hazának
E nagy napnak szent igéi szállnak;
Megtülvölve a szívet, a lelket,
Hogy éltesse a magyar nemzetet!

Mint Mózesnek egykor Hóreb hegyén
Lángra gyuladt egy csodás égi fény;
Intó jele nemzete üdvének,
Mit epedve vártak ifjak, vének:
Ugy lobbant fel s maradt, mint örökség
A szabadság ránk s az egyenlőség

E szent eszmék tűz oszlopa lángol
Edes hazánk dicső multján által;
S mint szövétnek itt lebeg körülünk,
A kik ide ünnepelni gyűltünk.
Ünnepelni hálás kegyelettel,
Igaz szívvel honfi érzelmekkel

Az anyja pedig röstelkedve is, nevetve is intézte a kérdést félig önmagához, félig hozzám:
— Honnan tanulta ezt?

Elmondtam neki. Egyszer a konyhán beszélgetett a cseléd a bejáró asszonnyal. A kicsi is ott lábatlankodott körülöttük. Valami pletykaság került szóba egy eltűnt leányról. A bejáró asszony felsóhajtott:

— Ki tudja hol van? Az Isten tudja!

Ez megtütötte fülét a kicsinek is. Az az örökös ellenmondás, a mely minden kis gyermekben megvan, megcsiklandozta újra, s ő elkezdette mondani:

— Nem tudja az Isten! Nem bizony!

Erre elkezdettek kacagni a cselédek, bizonyosan összecsókolták a kis arányost. Ő pedig azt hitte, hogy valami okos és szép dolgot mivel, s azótta egyre fujja, hogy nevensenek rajta. Ilyen a kicsi gyermek.

Erre ölbe kaptuk mindketten a kicsi Erzsikét, s hármásban kacagtunk rajta, amint ő szavalta:

— Nem tudja! Dehogyan tudja! Tudja a csudát!

Hanem én azután sokat gondolkoztam a kis tagadó anyal szavain. Eszembe jutott a felnőtt emberek istentagadása, ez a mai világnak rettentő lelki nyavalyája. Megjelent szemem előtt az a ső-

Márctziusnak örök fényű napja!
Egy szebb jövő legelső hajnala,
Melyen a gondolat szárnyat öltött,
Hogy röptében ne szántsza a rögtöt;
Hanem szálljon szabadon repülve
Légy általunk, óh légy üdvözölve!!

Rianásod a jég mezők felett
Oh mennyi szép hir virágot termett;
Koszoruba össze mennyit fűztek,
Kik óh nagy nap! eszméidért küzdtek?! ...
De nem fénylik égen annyi csillag,
A hányan e napért éltek, haltak!

Mert fergegeteg zudult a tavaszra,
Mit a nemzet hő vágya fakasztja;
És az orkán mindent eltemetett,
Drága hazánk egy nagy temető lett;
Bus temető mélyben, mint az árnyak
A honfiak bujdokolva jártak.

Idegen lett a magyar honába,
Felfogatva a nemzete oltára
A szabadság és az egyenlőség
Szép fájának lombját mind letépték;
A törzsön is sűrű fejsze csapás
Hirdette, hogy itt a végpusztulás!

Oh már minden koczkára volt téve
Hívó szívek utolsó reménye;
Midőn oszladozik a gyász felhő
S a béke angyala tűnik elő.
És merre jár megszűnik a vihar
És újra él! él tovább a magyar!!

Szép szivárvány iveli át a hont
Felettünk a bú felhő kiszajlott;
A vér és könny áztatta bus teren
Arany kalász selyem fűszál terem:
Pacsirta szól rónak, hegyek felett!
Hirdetve, hogy «egy jobb kor» megjelent.

Hogy a szabadság és egyenlőség
Szent oltárán a tűz lobogva ég;

tét rém, mely végig járja a világot, s egyik ajakával az eget, másikkal a földet seprí, mint a török mesék kísértete. Száll végig a világon el-sötétíti a napot, kifagyassza a szívek melegét, kioltja a családi tűzhelyet, lerugja a bethlehemi csillagot, dőzsöléssé változtatja az «utolsó vacsorát», s nyomában a pünkössti szentlélek galambjai helyett varjak kóvályognak.

Összehasonlítottam az iztentagadókat ezzel nevető ártatlansággal. És úgy találtam, egy lelki törvény szerint fejlődik mindeniknél a tagadás. A kis Erzsike valami benső gyerekes ösztönből mond ellent. Nem tudja mi a jó, a rossz. Szülői mondják neki, korlátokat emelnek: ezt nem szabad tenni, azt nem szabad tenni. A kicsi nem tudja miért nem, nem is érti meg a célt, ő csak a korlátokat látja és szörnyen haragszik rájuk. Miért mondják azt, hogy nem szabad cukrot csenni, mikor a cukor olyan jó? Azért hát akármit mondanak neki, kész a felelettel:

— Nem, csak azért sem.

Mikor pedig azt hallotta, hogy az Isten tud valamit, rögtön rávágta:

— A' biza nem tudja.

Aztán ő nem érti, nem tudja mi az Isten, a benne kifejlődött ellenmondási ösztönnél fogva, nevetve tagadja meg létezését. S ez olyan jól

Tiszta fénye nem alszik el soha
 Legyen sorsunk boldog, vagy mostoha;
 S imádságunk mindig száll felétek
 Kik e nagy nap csodát mivelétek!

Ferencz Samu.

„Minden vallásban egy Istent imádunk.“

«Vigyázz, hogy a világosság, a mely benned vagy, sötétséggé ne változzék» (Luk. VI. 35.) Felvilágosodásával dicsekedő korunknak igen nagy szüksége van az evangélium e komoly figyelmeztetésére. Oly sokan vesztik el a bennök levő világosságtól tiszta látásukat.

Nehogy félreértsen valaki. Mi az igaz felvilágosodásnak nem ellensége, hanem terjesztői akarunk lenni. De épen azért tartjuk szükségesnek tévelygésöknek tudatára ébreszteni azokat, a kikben a világosság sötétségre akar változni.

E jelenséggel pedig napjainkban gyakran találkozunk a lelki szabadságot képviselő evangéliumi egyházunk hívei között.

Mindenki jól tudja, hogy mi hozta létre anyaszentegyházunkat, megtisztított vallásunkat? A világosság. És azt is igen, hogy annyi üldöztetés, valóságos irtó háborúnak iszonyatai között mi erősítette meg ezt? A megismert igazsághoz való tántorithatatlan ragaszkodás, a *hiterő*.

E kettő egyesülve teszen ma is igaz, evangélium szerinti keresztyénekké és nyujt kölcsönösen biztos támaszt egymásnak. Világosság nélkül fővényre épített ház a *hiterő*, *hiterő* nélkül sötétségre változik avilágosság. Gyorsan láthatjuk, hogy a római egyházban, mint viszi a felvilágosodás nélküli *hiterő*, vagy a mint találóan nevezik: a

áll neki. Nevetnek rajta az emberek, s ő látva a hatást, öntudatlanul, gyermeten folytatja tovább.

Igy van ez a felnőtt embereknél is.

Az ezerféle erkölcsi határ, korlát, a mit a törvény szab eléjük, gyűlöltté teszi előttük ezeket az örökös tilalomfákat. Életutjok a «tilos» mellett vezet el, s csak a tövises sövény választja el őket tőle. Ők csak a törvény tiltását látják, de nem erkölcsi alapját, a törvénynek a lelkét. Az erkölcsi törvény lelke pedig a hit, a léleknek milyensége, mely szabályokká jegeczesedik. Ezt nem érzik az istentagadók. Hit nincsen bennük, a léleknek eme áthatottsága, megszentelődése. S ha nincs meg bennünk ez a cselekvő lelki állapot, természetes, hogy rájuk nézve ennek tárgya sem létezik. Beállanak istentagadóknak és hirdetik káromló tanaikat! Ők tagadják az Istent, ők, akik nem ismerik! Beszélnek Istenről, pedig nem érzék lehelletét. S a nagy tömeg bámulva hallgatja az új evangéliumot. Ők pedig vérszemet kapnak, többre-több következik, ellenállhatatlanul zuhannak le a tagadás lejtőjén az erkölcsi züllésbe, a kárhozatba.

Ha a hatalmat, az eszmét, a lelket megtagadjuk, megmarad az anyag, a test, a ruha. Ha a pillangó elszáll, megmarad a rothadó, ocsmány

vakhit babonás képzelgésre, türelmetlenségre a híveket, mint oltja be szívökbe a rút kevélységet, hogy csak ők lehetnek részesei az üdvösségnek. De azt is meg kell látnunk, hogy a *hiterő* nélküli felvilágosodás, mint ragadja nagylelkűsködő bölcselkedésre, a türelmesség czime alatt áruló közönyösségre evangéliumi egyházunk tagjait.

Ez a nagyképszerűsködő felvilágosodás sokszor furcsa kívánságokat állít előnkbe. Mi legyünk türelmesek. Ne igyekezzünk másokat felvilágosítani tévelygésök felől és megnyerni evangéliumi hitünknek. De legyünk elnézők, ha mások csábítgatják egyházunk tagjait, sőt legyünk mindenben *jószívűek*: nyujtsunk segítséget, ha némelyek valami anyagi előnyök, külső körülményeik miatt távozni készülnek. Hiszen mi nem járunk sötétségben. Mi felvilágosodottak vagyunk. Mi tudjuk, hogy az üdvösség nincsen kizárólag egy egyházhoz kötve.

Csak egy példát említek fel és mindenki bizonyára többféle hasonló jelenségre fog emlékezni saját tapasztalataiból.

Csak a közel multban történt. A mint iróasztalom mellett foglalatoskodom, beállit két elég buzgónak ismert hívem kíséretében egy salangosan kiöltözött nőszemély. Soha sem láttam az ideig, mert mindig távol kóborolt a községtől. Az egyik kíséző - bibliás öreg hívem vette fel a szót. Előadta, hogy ez a nőszemély N. N.-nek a leánya Belföldön (Romániában) szolgálattot eddig. Most egy jó szerencséje akadott, egy kőfaragó taleán legény. De ez bigott pápista. Azt követeli a leánytól is, hogy pápista legyen, csak így veszi el. És ő a szerencsét sem szalaszthatja el: átaláll. Kér, hogy bocsássam el. Hiszen mi nem vagyunk olyan türelmetlenek, mint a pápisták. *Mi tudjuk*, hogy egy Istent imádunk minden

lárva. Ha erkölcsi világunknak fundamentuma, a hit, a lélek nemessége, vagy egyszóval: Krisztus megtagadtatott: törvényeink héj, lárva, külső korlátoknak maradnak.

Ha az emberiséget nem Krisztus tartja össze a lélek erejénél fogva: külső szabályok sohase abroncozzák össze. Épügy, mint az égi testek millióit nem külső kötelek, abroncsok, lánczok kapcsolják egymáshoz, hanem belső erő: a vonzás és tasztítás hatalmas törvénye.

Az istentagadás a Krisztus világmegváltó erejét a törvény paragrafusaival akarja helyettesíteni: tehát pokoli betegség, mely szétbomlásba, kárhozatba ránt.

Pedig a míg az emberek Istent és Krisztust nem értik, nem érzik meg, vele *lelki közösségre* nem lépnek, mindig lesznek istentagadók.

— Erzsikém lelkem, tudja az Isten?

— Nem tudja, dehogyan tudja, tudja a csudábal

Ravasz László.

vallásban. Ne akadályozzuk hát: hadd boldoguljon szegény.

Nem gondolkozol-e ilyen *felvilágosult* te is kedves olvasóm? Nem ragadta-e meg a te lelkedet is ez a *nagy türelmesség*? Nem hangoztad-e te is, mikor a különböző vallásokról van szó, a sokak által nagyon okosnak talált szólásformát: «minden vallás jó vallás, csak a kárvalás rossz!»

Vigyázz, hogy a világosság mely benned vagyon. sötétséggé ne változzék! Ne sajnáld azért megfontolni az egyszerű figyelmeztetést, melylyel amaz okoskodó atyafit tudakosságából felébresztettem. Hasznát veheted ennek magaddal vagy másokkal szemben.

Minden vallásban egy Istent imádunk: olyan igazság ez, mely áldás a maga helyén, de veszedelmessé változik, ha helyén kívül alkalmazzuk. A tűz, a láng jótékony meleget és világosságot nyújt: de azért jót teszen-e az a ki tüzes üszköt dob hajlékunk száraz fedelébe?! A meddig mint a más hitűekkel szemben való türelemnek szava az, hogy minden vallásban egy Istent imádunk:

addig a nemes szeretet jótékony melegsége ez. De ha odáig megy, hogy tehát nem szükség a saját vallásunkhoz különösen ragaszkodnunk: akkor gyujtogatássá, pusztító tűzvész szitává változik. Ugyebár gonosz lelkű, vagy elsötétült elméjű ember az, ki szándékosan dobja a tüzes üszköt a száraz ereszaljba?

Bizony sötétségre vált épen az a világosság, a melylyel dicsekedik, az olyan ember lelkében. ki vallásos lágy melegségét, közönyösségét avval ütteti el, hogy: hiszen minden vallásban egy Istent imádunk.

Hát ugy van ez atyámfiak. Igaz, hogy minden vallásban egy Istent imádunk. De azt, hogy mindenik vallásban egyformán közelíthetünk az Istenhez, csak az állíthatja, a ki tulajdonképen egyikben sem keresi szive szerint Istent. A ki *nem egy* vallásban találja fel: az a sokféle hajlongás közt *egyben sem* imádja valósággal őt.

Ma már nem kell valami nagy bölcsesség annak feltalálásához, hogy Isten — a kit imádunk — *egy*. Már régen meg van írva, hogy: «egy az Isten és — még hozzá, hogy — mindeneknek atyja.

De hát valyon ebből az következik-e, hogy mindegy akármiként imádjuk őt?

Hiszzen azok a vad népek is, kik esztelen ugrálásban vagy legyőzött ellenségeik husának fellakmározásában keresik istenöknek tetszését, a

mindenek felett álló hatalmat, az egy Istent imádják ezekben. Annál inkább a keresztyén világban, a jámbor együgyűséggel hordották a fát és szították a máglyák tűzét, hogy a láng gyorsabban eméssze a hitbajnokok testét: épen ugy az egy Isten dicsőségére tették ezt, mint ahogy Isten dicsőítése hangzott a lángok közt senyvedők ajkáról a szent énekekben.

Isten dicsőségére korbácsolták meg a zsidó törvénytevők a tanítványokat, hogy tanítani mertek a Jézus nevében; és azon egy Istent imádták ezek, mikor hálákat adtak azért, hogy szenvedhettek a Jézus nevéért.

De hát valyon az ember méltóságának mindenik imádás megfelelne? És Isten előtt is mindegy volna, ha külső áldozatokban, üres szívvel, sőt épen a tudatlanság, vagy rossz indulat kegyetlenségében — avagy lélekben és igazságban imádjuk őt?!

Miért mondta volna akkor az ő prófétája által az Ur: «irgalmasságot kívánok és nem áldozatot» (Hoseás VI. 6) És miért intette volna Esajás által (I. 13 - 17.) az ő népét: «ne áldozatok ezután hiában való áldozattal; a jó illat-tétel utálatos én előttem. Mikor a ti kezeiteket kiterjesztenditek: az én szememet elrejttem előttetek, mikor *ugyan sok szóval* imádkoztok is meg nem hallgatlak, mert kezeitek rakvák vérrel. Mosódjatok meg, tisztuljatok meg, vigyétek el az én szemem elől a ti cselekedeteteknek gonoszságát, szűnjetek meg

A pogány magyarok áldozata.

a gonoszság cselekedeteitől. — Tanuljatok jót cselekedni, igyekezzetek az igazságra, szabadítsátok meg a nyomorultat, oltalmaztátok a törvényben az árvát; az özvegy perét vegyétek fel!» Miért tanította volna az Ur Jézus, hogy «*az igaz imádók lélekben és igazságban imádják az Istent?*»

Mindegy volna, hogy az isteni kijelentésnek, az Ur Jézus tudományának világosságában, vagy sötét tévelygésben járjunk?

Ugyebár nem mindegy!

Már pedig a különböző vallások épen ezekben különböznek egymástól.

Csak tudakoskodás, a világosságnak sötétségre változása az, ha minden vallást egyformának tartunk azért, hogy egy az Isten, a kit imádunk. Tekintsünk arra, hogy melyikben tölthetjük hivebben be Jézus parancsát: «*az Isten lélek, szükség azért, hogy a kik őt imádják, lélekben és igazságban imádják.*» És a mikor látnunk kell, hogy ezt reformált vallásunk közelíti meg legin-

kább: legyünk büszkék vallásunkra és ragaszkodjunk ahhoz tántoríthatatlanul.

Ne magyarazzuk félre a szeretetet, melyet tiszult vallásunk parancsol a tévelygőkkel szemben, hogy kiméletből hagyjuk tévelygésükben, hanem épen e szeretetből igyekezzünk felvilágosítani őket. Erővel hitünk követésére kényszeríteni senkit sem szabad. De épen úgy kötelességünk felvilágosításunkkal szeretettel kiragadni a kit lehet, a sötétségből, a helyett, hogy bölcselkedő megnyugtatóssággal még mélyebbre sülyesztenők.

Igy lehetünk a világ világosságai. Igy mutathatjuk meg, hogy a világosság, mely bennünk van, nem változhatik sötétséggé sohasem.

Pásztor.

Kegyesség útja.

A szeretet erősebb a halálnál.

Egyszer egy kis leánykához hívtak, beszéli egy öreg pap, hogy részesítem a vallás vigasztalásaiban, mivel — úgy mondták haldoklik.

Mikor megérkeztem a házhoz, egy asszony bevezetett hozzám; — a leány kilencz tíz éves lehetett; leültem ágyához.

— Mi a kivánságod kis leánykám? — Kérdém tőle megsimítva nedves, hideg homlokát.

— Csak látni kívánom Önt, mielőtt meghalnék.

— De hát megakarsz halni?

— Meg.

— Nem szeretnél meggyógyulni?

— Nem.

— És miért?

— Igen fáradt vagyok.

— Csak azért? Ha meggyógyulsz, nem leszel többé fáradt.

— Nem csak azért. Lásza tisztelendő Uram, mióta iskolába és templomba járok, mindig szerettem volna atyámat a templomban látni, — ha csak egyszer is. Sohasem tudtam rávenni. Azt hiszem, hogy ha meghalok, tisztelendő Ur szólhat hozzám a szentírásból. Szívesen meghalok hétszer, csak ő egyszer hallhassa az Isten igéjét.

A kis beteg nemsokára meghalt, de nagy fájdalomra, temetésére nem mehettem el, mert előtte való nap magam is ágyamra estem. Igen fájt, mondom, mert nagyon szerettem volna temetésénél végezni a szent szolgálatot.

Néhány nap mulva, hogy felgyógyultam, egy idegen megviselt arcú ember lépett be hozzám, megfogta kezemet és így szólt:

— Ön nem ismer engem?

— Nem uram.

— Én vagyok a szegény kis Mari atyja; én érettem halt meg szegényke! Mert jól hallottam, mikor rebegette, hogy hétszer is kész volna meghalni, csak én egyszer halhassam az Isten igéjét. Szegény kis leánykám! nem vetem meg az ő drága örökségét. Helyemet a templomban rég elfoglalta más; engedje meg atyám, hogy az ajtó mellett meghuzhassam magamat.

Ettől fogva az ember rendes látogatója lett az isteni tisztelgetnek, munkás és feddhetetlen életet folytat. Hiszem, hogy neve be van írva az élet könyvébe.

(Francziából.)

Baksay Sándor.

Hazai krónika.

1902. márcz. 10.

Országgyűlés. A költségvetés részletes tárgyalása tovább folyt a mult héten. A kisebb czúrok voltak napirenden *márcz. 3-án*. A közös ügyek tételénél *Szell K.* azt az ígéretet teszi a Háznak, hogy a közös pénztár feleslegéről jelentést fog tenni közelebből, ámbár eddig is a kormány tudtával kezelték a felesleg pénzeket. Egy más szép ígérete az volt a kormányelnöknek, hogy a konzuli akadémiákon jobban utána néz a magyarnyelv tanításának. A rendelkezési alap, mely a miniszterelnök keze alatt áll, négyszázezer korona. Ezt a tételt az ellenzék nem szavazza meg, mert a kormány ebből a pénzből csak saját hatalmi céljait mozditja elő. Külső országok ma sincsenek jól tájékozva felőlünk. A 48-as honvédek segélye cziménél *Ilyés* Bálint határozati javaslatot nyújt be, hogy a 48-as honvédek érdeme iktattassék törvénybe. *Szell K.* azt feleli: Ez nem szükség, mert ugy is minden honfi szívben él a hála. A kegyelet a honvédek iránt. A törvényhozás is elismerte a honvédek érdemét akkor, midőn a segélyezést törvénybe iktatta. *Márcz. 4-én* a belügyi tárca költségvetésének tárgyalásához fogtak. *Jakabfi* Imre előadó elfogadásra ajánlja, habár 826,968 koronával több is, mint a tavalyi. A többlet igen hasznos dolgokra fordittatik. Így: a vármegyei tisztviselők fizetésének emelésére, 522 ezer korona; a közegészség ügy rendezésére 186 ezer korona; bábaképzésre, hogy a gyermekek halandóság csökkenjen 10 ezer korona; a csendőrség szaporítására: 82 ezer korona. *Márcz. 5; 6 és 7-én* az ellenzéki képviselők apróra szedik a belügyi tárca minden egyes tételét, kimutatva a hiányokat, a bajokat Természetes, hogy egyik se szavazza meg addig, míg az országgyűlést a budai várban fekete-sárga zászló alatt nyitják meg, s míg a királyt e házában a Gott erhalte-val fogadják (*Szabó Mihály*) 7-én szólt fel *Szell K.* mint belügyminiszter s az ellenzéki szónokoknak azt feleli, hogy a miniszteriumban számos törvényjavaslat készül, melyek a fennálló bajokat alaposan fogják orvosolni. De ne higgye az ellenzék, mert a kormány nem akarja a vármegyék szabadságát megnyirbálni. Erre a költségvetést általánosságban elfogadták.

Vihar a Házban. Márczius 7-én, mintha hirtelen villám csapott volna le, olyan vihar keletkezett a Házban. A miniszterelnök beszéde alatt, hire futott, hogy *Gabányi* Miklós dásodi, ellenzéki képviselő megbízó levelét megsemmisítette az ötödik bíráló bizottság. Ez volt a vihar oka Mert az ősszel *Gabányit egyhangulag* választották meg, miután kormánypárti ellente visszalépett. Most mégis az egyhangu választást meg-

semmisítették. Az ellenzék oly lármát csapott, hogy a gyűlést félbekerlet hagyni. Végre, mikor az ügyet komolyan megvizsgálták külsőt, hogy egyik bizottsági tag le sem tette volt az esküt, úgy tehát az ítélet önmagától megsemmisül. Ebben megnyugodott az ellenzék is.

A csorbai tó megvétele. Említettük volt már, hogy Darányi földművelési miniszter megvette az állam részére a magas Tátrában lévő csorbai tavat, s a vele együtt járó nagybirtokot. Ezen vásárról a törvény javaslatot márcz 8-án terjesztette a miniszter a Ház elé. A miniszter célja ezzel az volt, hogy ama szép birtok ne kerüljön idegen kézre, hanem a felvidéken legyen erős vára a magyarságnak. Ilyen birtokot már eddig is vásárolt, s fog venni ezután is, mert csak így lehet a nemzetiségek között lábunkat megvetni. A Ház elfogadta a javaslatot.

Erzsébet királyné emléke. Erzsébet magyar királyné emlékének a megörökítésére országos gyűjtés indított volt. A Budán felállítandó szoborra ki is irták a pályázatot, de a bíráló bizottság a tervekből egyet sem fogadott el. A pályaművekből a jobbikat megvette és új pályázatot hirdetett ki. Széll K jelentése alapján a Ház tudomásul vette a bizottság eljárását.

A tanítók kérvénye. Számos tanító-testület kérést adott be a képviselőházhoz, hogy fizetésüket és szolgálati viszonyaikat szabályozza az állam. *Kossuth F.*, Váradi Károly pártolják a tanítók kérvényét. *Wlassics* miniszter azt feleli a kérésre, hogy ő már eddig is sokat tett a tanítók érdekében. Most sem zárkozik el a kérés elől, de csak az áll. elemi tanítókról szólhat. A felekezeti tanítók fizetését más kérdésekkel kaocsolatosan kell megoldani. (Vajjon nem az 1848: XX. trv.-cikk végrehajtását értette a miniszter?)

Krónikás.

Mai képünkhöz.

*«Ezer esztendeje annak,
Hogy a magyarok itt laknak» . . .*

De tudnunk kell ám azt, hogy a mi őseink pogányok voltak. Nem az a durva, alantós formája volt a pogány magyarok vallásának, mint azt már számos pogány népnél láttuk. A magyarok Istenét «Had urnak» hívták. Papjaik, jövendőmondók ennek tiszteletére fehér lovat áldoztak meg. Mai képünk éppen azt a jelenetet örökíti meg, midőn a fehér lovat áldozzák meg és a pap kiterjesztett kézzel keletnek fordulva jövendőt mond. Körülötte férfiak, nők, öregek és ifjak állanak, figyelemmel hallgatva a táltos beszédét. Arczokról sugárzik a boldogság, hogy hallgathatják a pogány pap tanítását. Mennyivel boldogabb az, ki a Krisztus evangéliumát hallgathatja! . . . (V.)

Egyházi élet.

Ujkori bálvány imádás. A Pádúai Szent-Antal különös módon alkalmazott tiszteletéről már

többször megemlékeztünk lapunkban. Most újabb adatokkal szolgálhatunk a régiékhöz. Valóságos pogánykori bálvány imádás korszakát látjuk feléledni a budapesti községi iskolákban, különösen pedig a r. katolikusokban. A gyermekek megtakarított «zsemlye pénzekben» «Pádúai Szent-Antal» szobrocskákat vásárolnak, azokat sorba a padokra rakják órák alatt, s e szobrocskákhoz folyamodnak drukkolások közepette, ne engedje, hogy a tanár, vagy tanárnő őket felszólítsa felelésre s így a rossz jegy beírását megakadályozza. Képzeljünk el most már egy osztályt, melyben órák alatt a padok telve vannak állítva Pádúai Szent Antalokkal, mennyire elvonja ez a tanuló figyelmét a tanár magyarázatától. Mi ez, hanem az uj-kor bálvány imádása? S ez történik a XX. században, hazánk fővárosában, szégyenére felvilágosodottságunknak. És kik sodorják e nagy bajba az ifjuságot? Senki mások, mint a rajongó jezsuiták, kik minden időben legnagyobb terjesztői voltak a sötétségnek, a babonának! Oh Isten mikor jön már el az az idő midőn a Te imádásod szent Fiad tanítása szerint, csupán *lélekben és igazságban fog történni!* (B.)

Vadházasságok Krassó-Szörényben. Az oláh falvak visszhangoznak most a vigasztól, zenesztől, mindenféle lakodalmakat tartanak. Érdekes azonban, hogy e házasságoknak több mint felét sem anyakönyvvezető, sem pap előtt meg nem kötik. És mégis nyilvánosan, ünnepséggel ülik meg az egybekeléseket, e «vadházasságokat». Az egybekelteket mindenki úgy tekinti, mint törvényes házastársakat. Nevezetes, hogy az efajta «lakodalmakon» a papok és tanítók is megjelennek. Legfőbb ideje volna, hogy a hatóságok beavatkoznának a visszas és erkölestelen állapotok megfékezésére.

A nők szavazati joga. A zürichikanton-tanács három jogásztagja – az új egyházi törvényjavaslatok tárgyalása alkalmából – azt indítványozta, hogy a nőknek egyházi ügyekben megadassék a szavazati jog. Egy szoczialista képviselő csak a tanácskozási jogot akarta a nők számára kieszközölni. A kanton-tanács azonban mind a két indítványt nagy többséggel elvetette.

300. év után. A reformációnak és a bibliainak aligha volt napyobb ellensége a «hegymögöttiek» között, mint a spanyol Alba herczeg, ki az evangelium hiveit Német alföldön válogatott hóhér eszközökkel üldözteté. Azzal a dicsőséggel, hogy 18,000 embert mészároltatott le hitéért és egy 68 évig tartó háborut kezdett meg, tért vissza hazájába, hol a legnagyobb kitüntetésekkel halmozták el. A pápa a hit védelmezőjét szentelt kálppal és szentelt karddal ajándékozta meg a milyent ezelőtt csak királyok kaphattak. Alba régi palotájában ma Jameson ur az angol bibliatársulat ügynöke lakik. A palota nagy termei most a spanyol bibliák főraktára és sok hirdetője az evangeliumi igazságoknak részesül ma vendégszerető fogadtatásban azon ember hálótermeiben, ki az evangéliom szolgálait börtönözte, akasztatta, elégette.

Szerencsehozó szoltárszámok. Egy kisebb

franciaországi fürdőben, ahol sok az angol, amerikai, akik ruletten játszanak, történt a következő eset. Vasárnapon egybegyűlnek a vendégek s a templomban istentiszteletet hallgatnak és zsoltárt énekelnek. Egy ur istentisztelet alatt hirtelen el-tűnt, a játéktérre rohant és megtette a zsoltár számait. Szerencséje volt és nyert. Persze a fürdőben sokat beszéltek a dologról és a templom ez időtől kezdve zsufolásig megtelt. A pap ennek igen megörült, s a legközelebbi istentiszteleten kifejezést is adott ebbeli örömeinek. S most h-veim — mondá énekeljük a huszonkettedik zsoltárt. Alig ejtette ezt ki, a közönség hanyatt-homlok rohant a rulett asztalhoz s megtették a 27-es számot és sokat vesztek. Többet aligha teszük meg a zsoltár számokat.

Vegyes hírek.

Halál játék közben. Nemes-Déden özvegy Simon Dénesné földbirtokosnő udvarán, Simon Sándor, a háziasszony tizenöt éves fia és a vele egyidős Berkes Géza, együtt játszottak egy pisztolylyal. Berkes Géza tréfából ráfogta a fegyvert barátjára. A pisztoly elszűt és Simon Sándor bal szemén találva, holtan rogyott össze. Régi példabeszéd: Gyerek kezébe fegyver és kés nem való.

Végszentes birkózás. Sendula Márton 33 éves cipész Budapesten Akácza-utca 91. szám alatti borpinczében virtusból bírokra ment egy ismeretlen ott mulató férfival. Birkózás közben Sendula megcsuszott és a jobb alsó lábszárát eltörte. A mentők a Rókusba vitték. Így jár, ki nem becsüli meg erejét és magát!

Sikkasztó főpénztárnok. Simon Abel, Makó város volt főpénztárnoka a város földjeiért járó bérösszegeket felvette, de nem számolta el. Eddig 20,000 korona hiányt állapítottak meg. A hűtlen pénztárnokot elcsukták azonnal. A becsületesség az élet alapföltétele.

A legszebb sirirat. Midőn Penn Vilmos, a nagy angol államférfi meghalt és a parlament díszes síremlék felállítását határozta el az indiánok azt a kérelmet terjesztették elő, hogy az ő nevükben a következő mondatot véssék az emlékre: «Penn Vilmos jó ember volt!» s az angolok úgy találták, hogy ez a felírás minden más megemlékezést fölöslegessé tesz.

Antal Gábor dunántuli egyházkerület ref. püspöke az egyházmegyék espereseihez felhívást intézett, melyben statisztikai adatok gyűjtése tekintetéből hívja fel az espereseket, hogy a tanítói fizetés kiegészítésére és korpótlékára engedélye-

zett államsegélyt az erre a célra fenntartott rovatba bevezessék és hozzá a többi adattal együtt felterjeszszék.

Hasznos tudnivalók.

A parketták tisztításánál először a zsírfoltokat kell eltávolítani, jó eredményt érünk el, ha egy darab itatóspapírt bemártunk benzínbe s ezzel addig dörzsöljük a foltot, míg az eltűnik. A papírt gyakran megújítjuk. Ezután a padlót lehetőleg tisztán kisöpörjük, darabonként tiszta terpentín-olajjal bedörzsöljük, mihez egy éles kefe szükséges. Utána puha ronggyal addig csiszoljuk, míg teljesen megszárad. Másnap megint jól kisöpörjük a szobát és azután bekenjük az elkészített viaszkkal, néhány óra múlva tükörsimára lehet kefélni. Az olyan padlókat, melyek sokat lesznek használva, lenolajjal is czélszerű bekenni. A padló ugyan nem olyan fényes, de tiszta és tartós.

Szőnyegek felfrissítése. Savanyu káposztával vagy használt tea-levével alaposan le kell dörzsölni a szőnyeget. Szalmiákviz is leveszi jól a port és szennyet.

Viasskos vássnat lefölezött tejjel kell bedörzsölni, hogy fényes maradjon.

Uj butorok hamar vakulnak és apró poros és olajos foltok tűnnek elő, mely a fényezésnél használt olaj kiadásától származik. Terpentín-olajba mártott ronggyal erősen bedörzsöljük a butorokat és kifényesítjük. *Eöri.*

Szerkesztő postája.

Olvasóinknak: A mult számban között bibliai kérdés helyes megfejtése: 2 Sámuel XII. 1-6; Ezaiás V 1-6; Ezékiel XVII. 1-8 Birák IX. 7-17. Jeremiás XXIV.

Helyes megfejtést senki sem küldött be. Gáspár A, Szabó L.-né., Bartha P. közelítették meg legjobban a kérdés megfejtését.

B. D. Alsó-Sófalva. Levelére, mi már a mult évben, a 47 számunkban feleltünk e helyen; úgy látszik kikerülte figyelmét. Tessék utána nézni, ott az «Esti ima» című versét is megtalálhatja. A lap eddigi számait (1, 2. szám kivételével) megküldtük.

F. S. M.-Décse. A mult évről fennmaradt, de most aktuálissá vált versét, a mai számunkban közöljük. E héten érkezetre is sort keritünk.

H. Sz. J. Egyik jönni fog!

A VASÁRNAP OLVASÓINAK. Bibliai kérdéseket, az eddig között alakban, lapunk olvasóitól nagyon szívesen veszünk és a beküldök nevei alatt közölni is fogjuk. A kérdéseket felelettel egyetemben, e rovat vezetője címére tessék küldeni.

Tudakozzátok az irásokat . . . János ev. V 39.

Kalauz Biblia olvasáshoz a következő héten.

Vas. márcz.	16. Luk. XI. A zsidók jeleket kérnek Kr. hatalmáról.
Hétfő	17. Márk. XI. A hit ereje; a megbocsátás.
Kedd	18. Efez. V. Szeretet hűség a házások közt.
Szerda	19. Máté XVII. Kr. megjövendöli feltámadását.
Csüt.	20. Péld. V. Házasságtörő erkölcstelen; tiszta élet a fő.
Pént.	21. Jeremiás XXIV. A jó és gonosz példázat a figék által.
Szomb.	22. Zsolt. 145. Mindenek dicsérvék az Urat.

* A kik tíz kérdésre helyes feleletet küldenek, azok közül egynek — kire a sorsolás esni fog — lapunkat egy negyed évig ingyen megküldjük. Megfejtéseket (egy levelezőlapon minden héten szerdáig) e rovat vezetőjének: **Birtha József** címére (Kolozsvár, ref. theologia 5. ajtó,) tessék elküldeni.

Nyomatott Gámán János Örököse könyvnyomdájában, Kolozsvárt.

Keressünk feleletet a következő bibliai kérdésre.

Ki volt az ó szövetség utolsó prófétája?

A Jézusnak nevére minden térd meghajoljon.

Filep II. 10.